

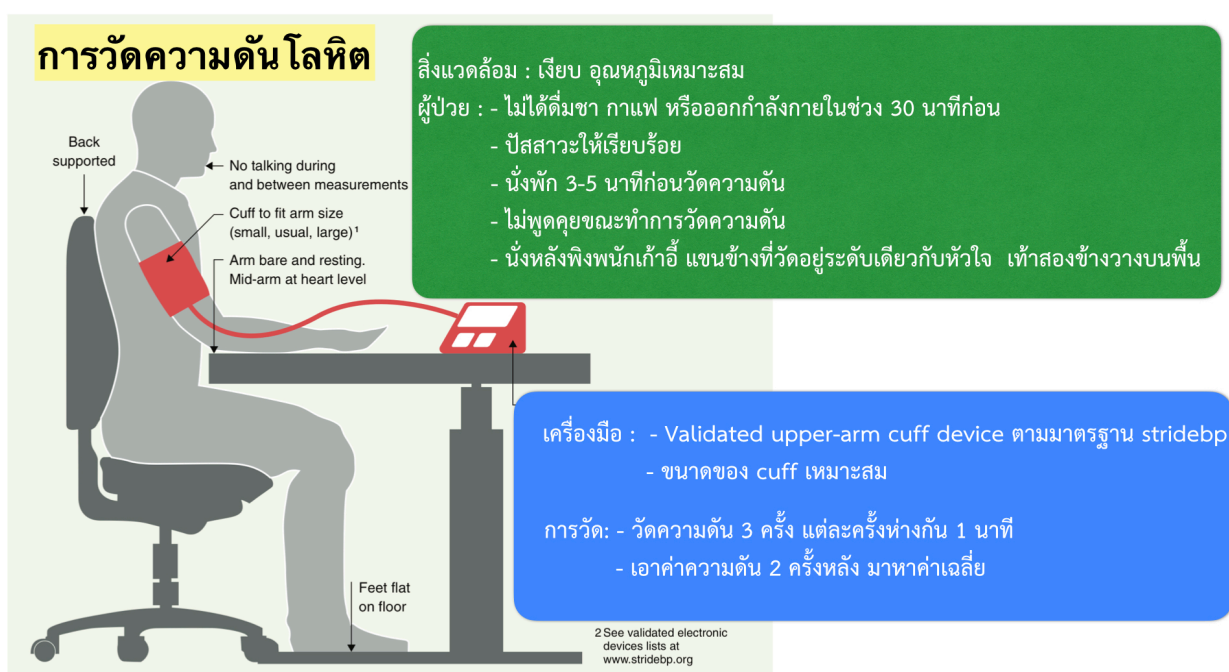
โรคความดันโลหิตสูง (Hypertension)

1. คำจำกัดความของโรคความดันโลหิตสูง

โรคความดันโลหิตสูง หมายถึง ระดับความดันโลหิตซิสโตลิก (systolic blood pressure, SBP) มากกว่าเท่ากับ 140 mmHg และ/หรือ ความดันโลหิตไดแอสโตลิก (diastolic blood pressure, DBP) มากกว่าเท่ากับ 90 mmHg

2. การวัดความดันโลหิต

การเตรียมผู้ป่วย และการวัดความดันโลหิตที่ถูกต้อง มีรายละเอียด ดังรูป

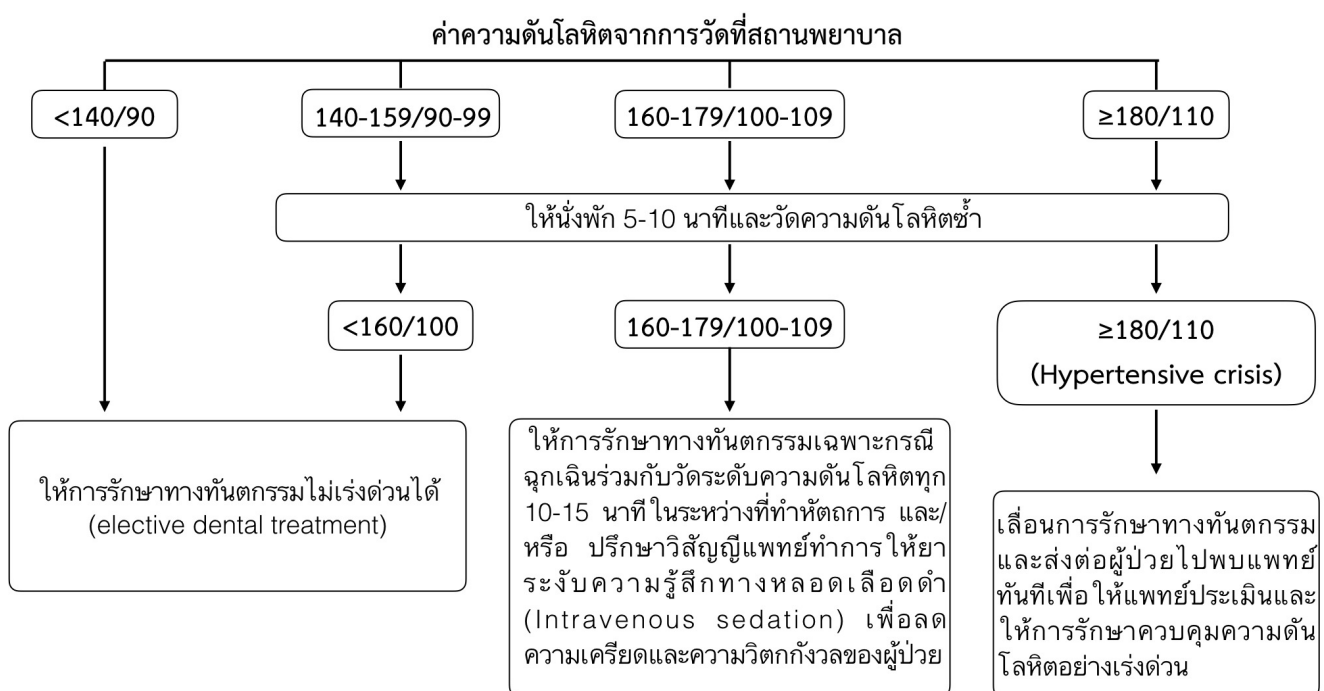
ดัดแปลงจาก 2020 International Society of Hypertension global hypertension practice guidelines

3. แนวทางการปฏิบัติในการรักษาทางทันตกรรม

- a. การซักประวัติผู้ที่เป็นโรคความดันโลหิตสูง ควรครอบคลุมประเด็นสำคัญ ดังนี้
 - i. ระยะเวลาที่เป็นโรคความดันโลหิตสูง และการควบคุมความดันโลหิตที่ผ่านมา
 - ii. ประวัติการใช้ยาลดความดันโลหิตสูง ได้แก่ ชนิดและจำนวนยาที่ได้รับ ผลข้างเคียงของยาที่เคยใช้ และความสม่ำเสมอของการรับประทานยา
 - iii. ประวัติของสภาวะทางระบบที่ถูกลดผลกระทบจากโรคความดันโลหิตสูง ประวัติโรคหัวใจและหลอดเลือด ประวัติโรคเบาหวาน และโรคไต เช่น อาการเหนื่อยง่ายหรือแน่นหน้าอกเวลาออกแรง แขนขาชาหรืออ่อนแรง ครั่นครื้น ตามัวชั่วคราว ปัสสาวะบ่อยในเวลากลางคืน เป็นต้น
- b. วัดความดันโลหิตทุกครั้งก่อนให้การรักษาทางทันตกรรมโดยใช้เครื่องวัดความดันโลหิตอัตโนมัติชนิดวัดที่ต้นแขนและได้รับการรับรองมาตรฐาน ร่วมกับมีการ calibrate อย่างสม่ำเสมอ หรือใช้เครื่องวัดชนิดปรอท

- c. การพิจารณาให้การรักษาทางทันตกรรมตามแผนภาพที่ 1 ผู้ป่วยที่มีระดับความดันโลหิตซิสโตลิกมากกว่า 180 mmHg และ/หรือ ระดับความดันโลหิตไดแอสโตลิกมากกว่า 110 mmHg ควรได้รับการส่งต่อเพื่อพบแพทย์ให้เร็วที่สุด หรือส่งต่ออย่างเร่งด่วนในกรณีที่มีอาการหรืออาการแสดงที่บ่งบอกถึงการมีผลกระทบทางระบบ ได้แก่ เจ็บหน้าอก ปวดศีรษะรุนแรง ตาพร่ามัว คลื่นไส้และอาเจียน หายใจลำบาก หมดสติ ไม่สามารถตอบสนองต่อสิ่งเร้า เป็นต้น
- d. ระวังการเกิด Postural hypotension ขณะปรับเก้าอี้ทำฟัน หรือในขณะที่ผู้ป่วยลุกยืน ควรให้ผู้ป่วยเปลี่ยน จากท่านอนเป็นท่านั่ง หรือเปลี่ยนจากท่านั่งเป็นท่านยืนอย่างช้าๆ
- e. การใช้ยาชาที่มีส่วนผสมของสารบีบหลอดเลือด epinephrine 1 : 100,000 ควรใช้ปริมาณน้อยที่สุด ไม่เกิน 0.04 mg หรือไม่เกิน 2 หลอด และหลีกเลี่ยงการแยกเหงือกด้วยด้ายซึ่งมี epinephrine เคลือบ
- f. ลดความเครียดและความวิตกกังวลของผู้ป่วย โดยควรนัดผู้ป่วยมารับการรักษาในช่วงเช้า ในการนัดหมายแต่ละครั้งควรใช้เวลาในการทำหัตถการไม่นาน และในระหว่างทำหัตถการควรมีการควบคุมความเจ็บปวดให้เพียงพอ
- g. ระมัดระวังการจ่ายยาที่มี drug interaction กับยาลดความดันโลหิต หรือยาที่ส่งผลกระทบต่อควบคุมความดันโลหิตโดยเฉพาะยาในกลุ่ม NSAIDs แนะนำให้ใช้ขนาดยาต่ำสุดที่ได้ผลในระยะเวลาสั้นที่สุด หากมีความจำเป็นต้องใช้อย่างต่อเนื่อง ควรมีการตรวจติดตามความดันโลหิตเป็นระยะ

แผนภาพที่ 1 การพิจารณาให้การรักษาทางทันตกรรมสำหรับผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงที่มีอายุมากกว่า 18 ปี

เอกสารอ้างอิง

1. สมาคมความดันโลหิตสูงแห่งประเทศไทย. แนวทางการรักษาโรคความดันโลหิตสูงในเวชปฏิบัติทั่วไป พ.ศ. 2562. เชียงใหม่: ทริค อินค์; 2562.
2. Hupp WS. Cardiovascular Diseases. The ADA Practical Guide to Patients with Medical Conditions. 2nd ed. 2015:25-42.
3. Flynn JT, Kaelber DC, Baker-Smith CM, et al., and AAP Subcommittee on Screening and Management of High Blood Pressure in Children. Clinical practice guideline for screening and management of high blood pressure in children and adolescents. Pediatrics 2017;140(3):e20171904.
4. Little JW, Miller CS, Rhodus RL. Dental management of the medically compromised patient. 9th ed. St. Louis: Elsevier; 2018.
5. Unger T, Borghi C, Charchar F, et al. 2020 International Society of Hypertension Global Hypertension Practice Guidelines. Hypertension. 2020;75:1334-1357.

Quiz : Hypertension

1. ความดันโลหิตสูงเกินเท่าไร ถือว่าเป็นความดันโลหิตสูงวิกฤต (Hypertensive crisis) และควรเลื่อนการรักษาออกไปก่อน
 - A. 150/90 mmHg
 - B. 160/90 mmHg
 - C. 180/110 mmHg
 - D. 200/110 mmHg
2. อาการในข้อต่อไปนี้เป็นอาการที่บ่งบอกว่าอวัยวะในร่างกายเกิดความเสียหาย (target organ damage) เมื่อร่างกายมีภาวะความดันโลหิตสูงวิกฤต
 - A. ปวดศีรษะมาก
 - B. ตามัว มองเห็นไม่ชัด
 - C. เจ็บแน่นหน้าอก
 - D. ถูกทุกข้อ
3. ข้อใดไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการวัดความดันโลหิต
 - A. ควรนั่งพักอย่างน้อยก่อนวัด 5 นาที
 - B. ควรงดสูบบุหรี่ และกาแฟก่อนวัด 30 นาที
 - C. ควรวางระดับแขนข้างที่วัดให้อยู่ในระดับเดียวกับหัวใจ
 - D. ควรนั่งไขว่ห้าง หลังตรง พิงพนัก
4. ผู้ป่วยชายอายุ 60 ปี มาพบทันตแพทย์ที่คลินิกตามนัดเพื่อขูดหินปูนทุก 6 เดือน วัดความดันโลหิตได้ 158/90 mmHg ชีพจร 90 ครั้ง/นาที ท่านมีแนวปฏิบัติต่อผู้ป่วยรายนี้อย่างไร
 - A. ให้การรักษาตามปกติ
 - B. วัดความดันโลหิตซ้ำอีกครั้ง
 - C. เลื่อนการรักษาออกไปก่อน
 - D. แนะนำให้ผู้ป่วยไปพบแพทย์เพื่อควบคุมความดันโลหิตให้ดีกว่าก่อน
5. ข้อต่อไปนี้เป็นข้อควรระวังในการรักษาทางทันตกรรมผู้ป่วยที่มีโรคความดันโลหิตสูง
 - A. ปรับเก้าอี้ทำฟันให้ผู้ป่วยช้าๆ เพื่อลดการเกิด orthostatic hypotension
 - B. ระวังการใช้ยาชาที่มีส่วนผสมของ epinephrine
 - C. ระวังการจ่ายยาในกลุ่ม NSAIDs
 - D. ถูกทุกข้อ